

Jans Jeuken van Gaos:

‘Kijken naar je bedrijf alsof je een **kunsten**

‘Preparaten zijn een wezenlijk onderdeel van het bedrijf’, verkondigde Jos Jeuken van Gaos al langer. Toch waren ze op zijn bedrijf in Swifterbant een ondergeschoven kindje. Totdat dochter Jans (28 jaar) zich ermee ging verbinden. Inmiddels worden alle preparaten weer op het eigen bedrijf gemaakt. *Tekst en foto's_Kalle Heesen*

Een koude oostenwind waait door de polder. Het is begin oktober. In de luwte, onder het afdak tussen het huis en de schuur, heeft Jans een mooi plekje ingericht om de preparaten te maken. Links op de tafel liggen, naast de ingrediënten die vandaag nodig zijn, een versie van *De Landbouw cursus* en het boek *Houden van de Aarde*. Een goed brandende vuurschaal zorgt voor de nodige warmte.

Voordat er wordt begonnen met het vullen van de koehoorns en de darm, is er koffie met cake. Door Jans zelf gebakken. “Jans wil van dit soort dagen altijd een feestje maken”, grinnikt vader Jos. De goedgevulde cake (‘dit is geen cake, dit is een halve maaltijd’, merkt iemand op) vindt gretig aftrek.

Eerbied

Voor het derde jaar is Jans degene die het voortouw neemt in alles wat met de pre-

paraten te maken heeft: “Op Warmonderhof was ik afwachtend tegenover de wat geheimzinnige preparaten. Het lag nog ver van mijn bed. Op de preparatendag bij René en Gineke (van De Groenen Hof, red.) werd ik geraakt door hun enthousiasme en kreeg ik zin om zelf aan de slag te gaan.” Vanaf dat moment is de liefde voor de preparaten bij Jans wakker geworden: “Dat ik zelf iets mag inbrengen in de natuur, door middel van de preparaten, geeft me een gevoel van eerbied.”

Ook vader Jos en moeder Ellen zien de waarde van de preparaten, maar desondanks kregen ze op het bedrijf minder aandacht dan dat ze eigenlijk wilden: “Het was een ondergeschoven kindje”, geeft Jos toe. “We gebruikten ze wel, maar er was te weinig tijd om me er echt mee te verbinden.” Een tijd lang heeft Jos de preparaten alleen mentaal uitgebracht: “Ik had de cur-

sus ECOtherapie gevolgd en daar leer je door middel van een plattegrond contact te maken met het wezen van je bedrijf. Ik heb een aantal jaar een potje met preparaten op de plattegrond gezet en het wezen van het bedrijf verteld dat het daar de nodige informatie uit kon halen.”

Voor Jans was dat niet concreet genoeg: “Jos kan wel zeggen dat hij de preparaten mentaal toepast, maar dat vond ik maar een beetje wazig. Ik wilde ze echt met mijn handen maken en uitbrengen.” Inmiddels is Jos ook om: “Het fysiek bezig zijn met de preparaten voegt - letterlijk - wat toe”, zo concludeert hij nu. “Het is echt een extra dimensie.”

Het stralende omhullen

Jans: “Ik begon met het koemestpreparaat omdat ik dat leuk vond om te maken. Toen ik daarna het duizendblad zag bloeien, kwam er opeens een enthousiasme om dat preparaat ook te gaan maken.” Stapje voor stapje heeft Jans het complete proces van het maken en verspreiden van de preparaten naar de boerderij gehaald.

“Ze zijn allemaal anders, ook om mee te werken. De preparaten met bloemen hebben iets harmoniserends. Het voelt altijd

aar bent'

heel mooi en verzorgend om ze te maken. Het koemestpreparaat is veel aardser. Het heeft iets rustigs en gezelligs. Dat merk je ook aan de sfeer. Er wordt altijd gezellig gekletst en gelachen als we het koemestpreparaat maken." Het paardenbloempreparaat is haar favoriet: "De paardenbloemen hebben iets stralends. Ze knallen altijd uit het gras. Die paardenbloemen moeten dan in een darmscheil. Ik vind het beeld zo mooi dat het stralende dan omhuld wordt door de darmscheil."

Dat de preparaten hun werking hebben, daar twijfelen Jos en Jans beiden niet aan. Voor hen zijn de preparaten de verbinding tussen de mens en de natuurwezens. Jans merkt al tijdens het maken dat de natuurwezens er blij van worden: "Als je net begint heeft het altijd iets zwaars, maar als je even bezig bent met de preparaten ontstaat er altijd iets jubelends. Er verschijnt dan opeens zo veel vreugde. Alsof de natuurwezens verzuchten: 'Ah! Eindelijk worden de mensen wakker! Eindelijk worden ze zich bewust van onze aanwezigheid!'"

Sowieso vindt Jans het heerlijk om met de preparaten bezig te zijn: "Op het land ben je altijd bezig met een goede oogst, met een goede prijs of met een goed product.

Als ik preparaten aan het maken ben, hoeft dat even niet. Dan ben ik gewoon met de preparaten bezig. Niet omdat ik een resultaat wil zien, maar omdat ik er enthousiast van word. Bijna als een kunstenaar die iets moois aan het maken is. Je kijkt dan ook naar je bedrijf alsof je een soort kunstenaar bent. Dat is heel waardevol."

Nimfenbankje

Inmiddels zijn de vijftig koehoorns gevuld met mest en worden ze, onder een handgeschilderd bordje, vlak bij de deur begraven:

"Dit is gewoon een goede plek", geeft Jans als reden, "en ik loop er vaak langs, waardoor ik er elke keer even aan denk."

Niet alle preparaten worden in de nabijheid van het huis begraven. Samen met Jos heeft Jans een rondje over het bedrijf ge-

lopen om de beste plekken te vinden. Voor veel preparaten is een plekje gevonden in de aarden wal die het bedrijf scheidt van de onlangs aangelegde spoorlijn: "Die wal is de huid van ons bedrijf", legt Jos uit. "Het voelde goed om daar een aantal preparaten in te begraven."

Het eikenschorspreparaat krijgt een speciaal plekje: vlak naast een kleine poel zal het in half vochtige omstandigheid overwinteren. Aan de andere kant van de poel staat een klein afdakje met daaronder een bankje gemaakt uit opgestapelde stam-

'Dat ik zelf iets mag
inbrengen in de
natuur, door middel
van de preparaten,
geeft me een
gevoel van eerbied'

men. Ondanks dat het een mooi plekje is om te gaan zitten, is dat voor mensen niet toegestaan: "Dit bankje is voor de nimfen", legt Jos uit. "Ik vond dat zij ook recht hadden op een plekje."

Zowel Jos als Jans voelen de aanwezigheid

van de natuurwezens en hun blijdschap als ze met de preparaten werken. Deze zomer zagen ze hoe de manier waarop ze het bedrijf verzorgen ook tastbare resultaten oplevert. Jos: "In ongeveer heel Europa was het koolmotje dit voorjaar alle rode kolen aan het opeten. Ook bij ons is het langsgeweest, maar waar bij anderen de oogst verloren was, heeft de kool zich bij ons gewoon weer hersteld. Ik durf niet te zeggen dat dat alleen door de preparaten komt, maar het komt zeker door het gezonde geheel dat het bedrijf nu is, dat de gewassen meer weerstand hebben."

Wat Jans betreft is zelfs al na twee seizoenen te merken dat de preparaten nu op het bedrijf zelf worden gemaakt: "Je ziet aan het land dat het meer aandacht krijgt. Het bedrijf en de gewassen hebben veel meer kleur gekregen."

Op de organen na zijn alle ingrediënten van de preparaten nu bedrijfseigen. "We hebben hier een unieke uitgangspositie", realiseert Jans zich, "want zowel de bloemen als de hoorns en de mest zijn op dit bedrijf aanwezig. Wat we nog wel zouden kunnen verbeteren, is om ook de organen van onze eigen koeien te gaan gebruiken." Jos knikt: "Jans fluit mij elke keer terug als ik vergeet dat het echt een meerwaarde is om bedrijfseigen ingrediënten te gebruiken. Het is goed dat ze dat doet, want inmiddels ga ik de waarde er ook van inzien." Om tegen Jans te vervolgen: "Het gaat er zeker van komen dat we ook de organen van koeien van ons eigen bedrijf gaan gebruiken!" 🐾